

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Vergadering van 22/04/2004

Vraag om uitleg van de heer Gerald Kindermans tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Kindermans tot de heer Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen.

De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 21 januari 2004 heeft de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen goedgekeurd. In die resolutie vraagt het Vlaams Parlement aan de regering onder andere om de gemeenten via een imperatieve omzendbrief op te leggen een politiereglement op te stellen om het gebruik van vogelschrikkanonnen op hun grondgebied in principe te verbieden, en slechts in uitzonderlijke gevallen en als er geen evenwaardig alternatief voorhanden is, mits voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de burgemeester, vergunningen toe te staan aan individuele land- en tuinbouwers voor het gebruik van vogelschrikkanonnen.

Dit voorstel van resolutie werd vroeger ook al geformuleerd bij de behandeling van een aantal verzoekschriften over het gebruik van alarmkanonnen in de landbouw. Bij de behandeling van die resolutie en bij de behandeling van de verzoekschriften werd uitgebreid gediscussieerd over het gebruik van een imperatieve omzendbrief. Het parlement heeft toen geoordeeld dat zo'n imperatieve omzendbrief de aangewezen procedure is om de gemeenten te verplichten die problemen te behandelen.

Mijnheer de minister, is deze imperatieve omzendbrief reeds opgemaakt en rondgestuurd naar de gemeenten? Zo neen, waarom is dit nog steeds niet gebeurd en wanneer zal het gebeuren? De bezwaren tegen een imperatieve omzendbrief zijn bekend bij het parlement, maar het parlement heeft geoordeeld toch voor deze werkwijze te kiezen. Zijn er nieuwe argumenten om geen imperatieve omzendbrief te versturen en hierdoor de vraag van het Vlaams Parlement aan de Vlaamse regering naast u neer te leggen? Kunt u een stand van zaken schetsen van de overige punten die werden gevraagd in deze resolutie?

De voorzitter : Minister Tavernier heeft het woord.

Minister Jef Tavernier : Voormalig minister Dua heeft in maart 2003 een omzendbrief gestuurd die aandrang op het verbieden van vogelschrikkanonnen en het voeren van promotie voor het gebruik van alternatieven. Er werd aan de gemeenten gevraagd om enkel in uitzonderlijke gevallen een vergunning te geven en een politiereglement op te stellen met afstandsregels, enzovoort. Dat is analoog met de resolutie van 21 januari 2004. Het Vlaams Parlement heeft daarin echter gevraagd om een imperatieve omzendbrief op te stellen om de gemeenten te

verplichten een politiereglement op te stellen met een aantal bepalingen.

Wat is nu het probleem? Na de resolutie van het Vlaams Parlement hebben we de zaak nogmaals laten onderzoeken door onze juridische dienst, die ons heel uitvoerig heeft uitgelegd dat er verschillende soorten ministeriële omzendbrieven zijn : interpretatieve, indicatieve en verordenende. In dit geval zou er dus een verordenende of imperatieve omzendbrief moeten worden opgesteld.

Volgens de Raad van State moet een verordenende omzendbrief voldoen aan de volgende eigenschappen. Ten eerste moet hij iets aan de wet toevoegen, dit wil zeggen dat hij nieuwe regels moet toevoegen aan de bestaande. Verder moet hij regels formuleren die voldoende abstract en algemeen zijn en moet hij regels bevatten die in de ogen van zijn auteurs een dwingend karakter bezitten, hetgeen kan blijken uit de wijze waarop de omzendbrief is opgesteld. Hij moet zijn opgesteld en bekendgemaakt door een overheid die over de bevoegdheid beschikt om bij betwisting de naleving van de door haar uitgevaardigde normen af te dwingen. Ten slotte moet hij gericht zijn tot personen of diensten die de normgevende overheid helpen bij het uitvoeren van de wet.

De kwalificatie van een omzendbrief als verordenende omzendbrief en het reglementaire karakter ervan hebben tot gevolg dat er dezelfde rechtmatigheidseisen aan worden gesteld als aan alle verordenende besluiten, zoals onder andere het voorafgaand advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving – behoudens dringende noodzakelijkheid – en de publicatie in het Belgisch Staatsblad. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen om deze verordenende omzendbrief met de inhoud zoals bepaald in de resolutie op te stellen en voor advies voor te leggen aan de Raad van State.

Nu is het zo dat onze eigen juridische dienst, ondanks de goedkeuring van de resolutie door het Vlaams Parlement, nog altijd enorme bedenkingen heeft bij het toepassen van het instrument ‘verordenende omzendbrief’ in deze materie. Er bestaan hiervoor twee redenen. Enerzijds is de bevoegde overheid de gemeente en moet dus ook rekening worden gehouden met de gemeentelijke autonomie. Anderzijds hebben we eigenlijk geen basis in het Vlaem voor die verordenende omzendbrief. Dat verklaart de terughoudendheid van onze eigen juridische dienst en dat verklaart ook dat die omzendbrief 3 maanden na de goedkeuring van de resolutie nog steeds niet is verstuurd. Hij wordt nu wel voorbereid en we zullen hem de eerstkomende dagen ook voorleggen aan de Raad van State. Ik denk dat er hier helemaal geen discussie bestaat over de inhoud of over de doelstelling, maar dat het gaat over het juridische instrument. Er werd in dit parlement reeds uitvoerig over gediscussieerd, maar ik denk dat de problemen blijven bestaan.

In verband met de andere punten in de resolutie is het zo dat er in 2003 en ook reeds vroeger in verschillende proefcentra in West-Vlaanderen, Limburg en Vlaams-Brabant proeven werden gedaan met alternatieve vogelafweersystemen. In de bloemkoolteelt in West-Vlaanderen experimenteerde men onder andere met heliumballonnen, imitatieroofvogels, roterende spiegels in piramidevorm en UV-lichtreflecterende windmolens of scare windmills. Verder maakt men er ook gebruik van trillinten, ‘scarey-eye’-ballonnen en de ‘scarey man’, wat een opblaasbare vogelverschrikker is.

Ook in de fruitteelt in Limburg gebruikt men die scare windmills en de scarey man. Men probeert er ook een nieuwe type knalkanon uit, de Creeker, die angstkreten van vogels laat horen. Verder worden er ook vogelnetten gebruikt om de kersen te beschermen. In de witloofteelt in Vlaams-Brabant zien we opnieuw de scarey man opduiken. In Oosten West-Vlaanderen worden verschillende vogelafweersystemen ingezet tegen ganzen in de graanteelt, zoals trillinten, de scarey man, heliumballonnen, reflecterende windmolens, reflecterende piramides en imitatieroofvogels.

Als algemene conclusie uit deze proeven kan worden gesteld dat het ideale alternatieve vogelafweersysteem nog niet is gevonden en dat om gewinning te voorkomen afwisseling nodig is. Hetzelfde gold ook voor de afweerkanonnen. Jammer genoeg treden er wel gewinningsverschijnselen op bij vogels maar niet bij mensen.

Een nieuw ALT-demonstratieproject van milieuvriendelijke vogelafweeralternatieven voor luchtkanonnen in land- en tuinbouw zal worden uitgevoerd in 2004 en 2005. Hierbij zullen, in samenwerking met milieu- en landbouwraden, in probleemgebieden demonstratievelden worden aangelegd waarbij gebruik zal worden gemaakt van alternatieve vogelafweersystemen. Hieraan zullen we een sensibiliseringscampagne voor landbouwers koppelen.

In Buitenkansen, het maandblad voor duurzame landbouw dat wordt verspreid bij alle land- en tuinbouwers in Vlaanderen, verscheen in juni 2003 een heel artikel omtrent vogelafweer in land- en tuinbouw. Ook in andere land- en tuinbouwvakbladen verschijnen regelmatig artikels omtrent alternatieve vogelafweersystemen. Naar aanleiding van de publicatie van nieuwe investeringsmogelijkheden kwam dit onderwerp trouwens vrij uitgebreid aan bod in de pers. In de populaire pers werd er wat populistisch en soms ook denigrerend over gedaan, andere persmedia namen de zaak gelukkig wat ernstiger.

Op 2 maart 2004 werd de landbouwsector via een omzendbrief op de hoogte gebracht van het feit dat met ingang van 1 januari 2004 aanvragen voor investeringen in vaste en verplaatsbare installaties gericht op het beperken van schade door vogels en/of ander wild, met uitzondering van knalapparatuur – de luchtkanonnen dus –, kunnen genieten van 40 percent steun van het Vlaams Landbouw investeringsfonds. We proberen die alternatieven dus te stimuleren via dit kanaal. Ik heb alleszins de indruk dat men ook in de land- en tuinbouw ernstig probeert om die alternatieven ingang te doen vinden, wetende dat men regelmatig moet afwisselen omdat er zich al snel gewenningsverschijnselen voordoen.

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de minister, ik begrijp de redenering die u opzet omtrent het juridisch haalbare en de correctheid van de teksten. Daarover hebben we het in deze commissie destijds uitvoerig gehad. Ik vraag u alleen om begrip voor de mensen die deel uitmaken van die actiecomités en die een hele lijdensweg hebben afgelegd. Op een zeker ogenblik zijn ze begonnen met het indienen van verzoekschriften, die hier ook aan bod kwamen. Minister Dua heeft dan een initiatief genomen, dat echter blijkbaar onvoldoende resultaten had.

Uiteindelijk werd het initiatief genomen tot het goedkeuren van de resolutie. Mijnheer de minister, ik wijs u erop dat die resolutie werd voorgesteld door de heer Malcorps, die u goed kent, de heer Lachaert, de heer Bex, de heer Maes en mezelf. Dit is dus een resolutie waarover consensus bestaat in het parlement en waarin is gevraagd om nog verder te gaan dan minister Dua. Als er dan toch zulke zware juridische bezwaren gekend zijn bij de administratie, vind ik het een beetje jammer dat uw voorganger die bezwaren niet heeft ingebracht in het debat toen dit aan de orde was in deze commissie en in de plenaire vergadering maar toch heeft meegewerkt aan het tot stand komen van deze resolutie. Die resolutie is er toch niet gekomen zonder de regering maar met medeweten en goedkeuring van de regering, minstens van de daarvoor bevoegde minister. Ik neem aan dat er nadien geen redenen waren om de beslissing van het parlement niet uit te voeren.

Ik begrijp de problemen, maar het is moeilijk om dit aan de actiegroepen uit te leggen. Zij sturen mij en de andere initiatiefnemers voortdurend e-mails om te zeggen dat we een schertsvertoning opvoeren. De actiegroepen kwamen regelmatig naar het parlement, en uiteindelijk bereikten ze, door de goedkeuring van de resolutie, een overwinning. Dit is een groots resultaat voor een actiegroep. Uiteindelijk zegt de minister dat het niet in orde is, en dat niet alles kan worden uitgevoerd. Dat is niet gezond voor de rechtszekerheid en het vertrouwen van de burgers in de overheid.

Mijnheer de minister, ik wil vragen dat u de zaak uitlegt aan de mensen van de actiegroepen. Zij gebruiken alle kanalen, ook die van de oppositie. Het is als parlementslid mijn taak om dit aan te kaarten. Ik wil enkel de boodschapper zijn van het ongenoegen dat ontstaat, want de actiegroepen dachten dat vóór deze zomer alles zou zijn opgelost. De mensen hebben geen boodschap aan de juridische beslommeringen van deze zaak. Ik vraag om hier rekening mee te houden, om het vertrouwen in de politiek niet nog meer op de proef te stellen.

De voorzitter : Om de gemeentelijke autonomie te respecteren, en de juridische bezwaren weg te nemen, dringt zich een wijziging van Vlarem op. Dan is er wel een wettelijke basis om naar de gemeenten meer dwingend op te treden. We weten dat de gemeentelijke autonomie in veel gevallen heilig is, maar door Vlarem kunnen we meer dwingend optreden, want die reglementering moet worden gerespecteerd.

Minister Tavernier heeft het woord.

Minister Jef Tavernier : Mijnheer de voorzitter, u hebt gelijk.

Mijnheer Kindermans, ik ga akkoord met uw opmerkingen. Er is geen meningsverschil over de inhoud en het belang van de zaak. Op dit moment staan alle mogelijkheden ter beschikking van de gemeenten. Het probleem is dat een aantal gemeenten geen initiatieven willen nemen.

De resolutie van het Vlaams parlement wordt uitgevoerd. Ondanks de juridische bezwaren en de bedenkingen gaan we hiermee door, maar het is even belangrijk dat het onderzoek naar de alternatieven wordt gevoerd.

Er is een verhoogde steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds van 40 procent. Voor deze projecten wordt dus de hoogste investeringssteun gegeven. Ik hoop dat zo veel mogelijk land- en tuinbouwers er gebruik van maken.

De suggestie van de voorzitter is belangrijk. Bij de herziening van de Vlarem-wetgeving moeten we dit aspect opnemen, zodat er geen discussie is over de juridische basis, los van de discussie over de gemeentelijke autonomie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.